

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus címe: Speciális elméleti ismeretek / Tematikus filmtörténet – Radikális film				
Kurzus oktató(k) neve és elérhetősége: Gyenge Zsolt, gyenge.zsolt@yahoo.com , zsgyenge@mome.hu				
Kód: B-AE-502-F	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): ESBA, DKBA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 3-5	Kredit: 5	Tanóraszám: 4 Egyéni hallgatói munkaóra: 6
Kapcsolt kódok: B-DK-501	Típus: szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem.	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
<p>A kurzus célja és alapelvei:</p> <p>Mivel a filmtörténet teljes értékű, kronologikus oktatása kereteink között nem megvalósítható (és az oktatási célok szempontjából nem is tekinthető korszerűnek), ezért olyan tematikus „filmtörténeti” betekintésre kerül sor minden meghirdetett félévben, amely lehetőséget kínál egy gondolatmenet, egy stílus vagy egy korszak megismerésére. Minden félévben egy tematikus, formai vagy (film)történeti csomópont köré csoportosítva választjuk ki a filmeket, amelyek egyrészt az adott kérdéskör egy-egy releváns megközelítését képviselik, másrészt egymásra reflektálva, együtt elemezve képesek a hallgatók számára a probléma tágabb kontextusát is megteremteni.</p> <p>Az óra két célt kíván megvalósítani: a filmek megnézése révén a filmtörténeti ismeretek bővítését, a közös elemzések révén pedig a filmelemzői, értelmezői készségek fejlesztését próbálja elérni. Az előadások és beszélgetések megpróbálják kontextusba helyezni az egyes műveket, valamint rávezetni a hallgatókat a filmek formai/vizuális megoldásain keresztül történő értelmezésére. Tematikus vonalon pedig az egész félév programja egy általánosabb kérdést, problémafelvetést próbál különböző nézőpontokból megvilágítani és árnyalt módon megjeleníteni, valamint a filmekben keresztül érvelő diskurzust generálni.</p> <p>Végül pedig a tárgy nyíltan felvállalja a mozitermi-filmszínházi nézői élmény népszerűsítését és elköteleződik a filmművészet az ilyen formában történő befogadásának elsődlegessége mellett. A moziteremben történő közös filmnézésnek nem csak a filmkép mérete, a vetítés minősége és a koncentráció erőteljessége miatt van jelentősége, hanem azért is, mert individualista társadalmunkban egy olyan közösségi gyakorlatot képvisel, amely során különböző habitusú, ízlésű és gondolkodású emberek elkötelezik magukat a térben és időben közös befogadás mellett. Ráadásul a Filmarchívummal történő együttműködés lehetővé teszi az analóg filmről történő vetítés megtapasztalását, illetve a hallgatóknak a gépházba való bepillantás lehetőségét is.</p>				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):				
Tudás: Filmtörténet, társadalmi problémák, ábrázolás etikai kérdései				
Képesség: audiovizuális alkotások elemzése és értékelése				
Attitűd: kritikai attitűd, ideológiák felismerése				
Autonómia és felelősségvállalás:				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: Radikális film - 2023 tavasz				

A félév célja a filmművészet formai és tematikus radikalizmusával való ismerkedés. A kurzushoz egyrészt olyan filmek kerültek kiválasztásra, amelyek ellentmondásos társadalmi, politikai vagy történelmi helyzetek, emberek közötti viszonyok, marginalizált egyének vagy közösségek, illetve nemi szerepek és szexuális viselkedések középpontba állítása révén készítetnek a szokásos gondolkodási keretektől való kilépésre. Másrészt ezek a filmek legtöbb esetben radikális formai megoldások, szokatlan audiovizuális hatások vagy vitatott státuszú ábrázolások révén vetik fel a fenti problémákat. A válogatás célja a hallgatókat megismertetni néhány, a mainstream művészeti és közéleti párbeszéd peremén vagy azokon kívül fellelhető kérdéssel, megszólalással és hangnemmel. A kurzus egyik fontos célja tehát a kimondható és megmutatható körének taglalása, vitatása.

FIGYELEM! Felhívjuk a hallgatók figyelmét, hogy a félév jellegéből fakadóan előfordulhatnak olyan témák vagy formai hatások, amelyek bántják egyesek érzékenységét! A kurzus során ezeket mindig alaposan feldolgozzuk, kritikai elemzés tárgyává tesszük és kontextusba illesztjük – azonban jelezzük, hogy a hallgatók ennek tudatában vegyék fel a tárgyat.

A félév során vetített filmek listáját a hallgatók – a Filmarchívummal a kópiák állapotával kapcsolatos végső egyeztetés után – az első órán kapják meg.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük (több tanár esetén akár a tanári közreműködés megosztását is jelezve: A félév során 10 tematikusan csoportosított filmet nézünk meg a hallgatókkal közösen. Minden óra elején filmtörténeti és -esztétikai bevezető után következik a vetítés, amelyet részletekbe menő megbeszélés, vita követ. A tárgy jellegéből fakadóan az óra rendszeresen meghaladhatja a kijelölt időtartamot, ezért kérjük, a hallgatók eleve úgy számoljanak, hogy az órarendben kiírnál később végzünk.

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A tanulás környezete: külső helyszín: Magyar Nemzeti Filmarchívum vetítője (1021 Budapest, Budakeszi út 51 /e,)

Értékelés:

(Több oktató és oktatónként külön értékelés esetén oktatónként megbontva)

Teljesítendő követelmények:

- **heti filmrecenziók** – minden héten az előző alkalommal megnézett film rövid, kb. 15 mondatos összefoglalása és értékelése. A 10 filmből minimum 8 recenzálása szükséges az 5-ös részjegyhez. **40%**
  - **félév végi ZH** - a filmek elemzésére és az órákon tárgyalt összefüggésekre, értelmezésekre fókuszáló, azok összegzését is elváró ZH. Másfél órában, 2-3 hosszabb, kifejtős esszékérdés. **60%**
- Értékelés módja: írásbeli feladatok.

Az értékelés szempontjai:

- A heti filmrecenziók esetében kulcsfontosságú a film megnézésének bizonyítása, valamint az ahhoz való személyes-szakmai viszonyulás rövid felvázolása. Az elemzés kiemelkedő részletessége, alaposága vagy átgondoltsága plusz pontot ér.

- A ZH esetében a filmes kifejezőeszközök elemzésben és értelmezésben való használata, az egyes filmek, irányzatok és alkotók közötti összefüggések átlátása, illetve a szintetizáló készség bizonyítása fontos. A válaszokban elvárt nem csak a filmek, hanem az órákon tárgyalt filmművészeti és tágabb, társadalmi-történelmi problémák, jelenségek, kérdésfelvetések ismerete is.

Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? {pl. arányok, pontok, súlyok}):
heti filmrecenziók: 40%
félév végi ZH: 60%

Kötelező irodalom:

Bordwell, David, Thompson, Kristin: *Film art: an introduction*. New York: Alfred A. Knopf. 1986.
Füzi Izabella: *Megismerés és narráció. Edward Branigan kognitív narratíva-modellje*. In: Apertúra 2006 tél. <http://www.apertura.hu/2006/tel/fuzi/>
Gelencsér Gábor: *Más világok. Filmelemzések*. Palatinus. 2005.
Kovács András Bálint: *Mozgóképelemzés*. Palatinus 2009.

Ajánlott irodalom:

Aumont, Jacques és Marie, Michel: *L'Analyse des films*. Nathan. 1999.
Bazin, André: *Mi a film? Budapest: Osiris 1995.*
Bordwell, David: *Elbeszélés a játékfilmben. Budapest : Magyar Filmintézet, 1996.*
Thompson, Kristin, Bordwell, David: *A film története. Budapest: Palatinus. 2007.*
Füzi Izabella: *A narratív film elméletei*. In Apertúra. 2008 tavasz. <http://apertura.hu/2008/tavasz/fuzi>
Gelencsér Gábor (szerk.): *Képkorszak. Szöveggyűjtemény a mozgóképkultúra és a médiaismeret oktatásához. Budapest: Korona Kiadó. 1998.*
Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai. Az európai művészfilm 1950-1980. Palatinus 2005.*
Kovács András Bálint: *A film szerint a világ. Tanulmányok. Palatinus. 2002.*
Murch, Walter: *Egyetlen szempillantás alatt. Gondolatok a filmvágásról. Hn: Francia Új Hullám Kiadó. 2010.*

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

- *nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól,*
- *felmentés adható egyes kompetenciák megszerzése, feladatok teljesítése alól,*
- ***más tevékenységgel egyes feladatok kiválthatók,***
- *teljes felmentés adható.*

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: